R. G. ADAMS

Questo libro composto di libretti
trentanove ha un gran valore.
Il suo più gran pregio consiste nella
lettera di Cristoforo Colombo in lingua
Spagnola.

Thomas Randolph Adams

The John Carter Brown Library

GIFT OF

Thomas R. Adams

TRIVMPHVS CHRISTI,

GRAVI ET ELEGANTI CARMINE
CVM MAIESTATE HEROICA
DESCRIPTVS

PER

Macarium Mutium Equitem Camertem.

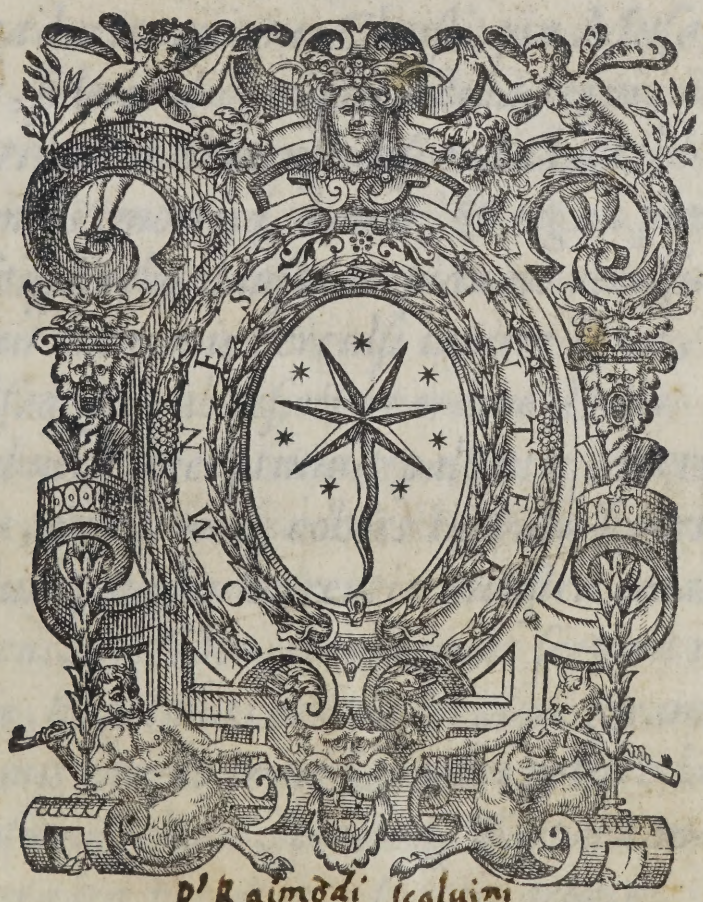

P' Raimodi Scaluini

VENETIIS, ex officina Stellæ Iordani Zileti.

M D LXVII.

TRIVMPHVS CHRISTI,

GRAVI ET ELEGANTI CARMINE
CVM MAIESTATE HEROICA
DESCRIPTVS

PER

RPJCB

DE CHRISTI TRIVMPHO

Macarii Mutii Poema heroicum.

INfernos aditus, & fracti claustra profundi, Propositio.
Ætherea pulsata manu, spoliataq; caci (phum
Antra ducis canimus, Christi, pia Musa, triumphum. Inuocatio.
Incipe, siderei dicam spectacula regni.
Christus vt immensa descendit luce sub vmbras Narratio.
Horrentes, mortisq; domos, & regna silentum,
Inuasitq; Erebo clausos trepidante recessus;
Horruit immanis perculsi ianitor Orci,
Impulsæq; procul disiecto cardine Ditis
Procubuere fores, timuit pallentis Auerni
Regia, nigrarumq; cohors turbata sororum
Occuluit pauidis horrentia monstra cerastis.
Aduentante Deo, tremuerunt sceptra recluſæ
Noctis, & attoniti dextra cecidere tyranni
Protinus, atque imas barathri petiere latebras,
Confusumq; chaos, secretaq; Tartara manes.
Ille serenata per aperta silentia fronte
Ingressus, pigram nubem, noctemq; fugabat:

Ante oculos furui, pulsa caligine, mundi
Sternebant sese, passimq; æquata iacebant
Obuia: tum nouies Stygijs circumstua campis
Cessit nigra palus regi, lachrymasq; remisit,
Et tristes Cocytus aquas, cursumq; negauit.
Vt stetit in medio cœtu, castoq; piorum
Concilio, inferna quos olim sede repostos
Expectata salus sperando læta fouebat,
Ora diu patribus sanctis optata resoluit
Talibus, & lentis vacuauit pectora curis.
Concio Christi ad Patres in limbo.
Adfulsit promissa dies, delapsus ab alto
Sum Deus, humana tandem sub imagine corpus,
Mortalesq; vices subij: nam frigora & æstus
(Vt sors dura dabat) coniuncto numine sensi,
Factus homo, sæuamq; tuli per vulnera mortem.
Vitæ author: digitis etiam explorare licebit
Ingentem lateris plagam, manibusq; refixos,
Et pedibus clauos fossis, dum corpus aperto
Accipiam rursus tumulo, primusq; resurgam.
Haud patiens iterum lethi redimenda redempta
Morte mea uita est hominum. sic mystica solui
Dicta Patris, varias olim complexa figuras
Nexibus ambiguis: quæ consumanda supersunt,
Protinus absoluam: nunc vestra ergastula sunto
Septem uitia mortifera.
Libera, damnatis calcata superbia cristis,

Submissa

Submissa ceruice gemat, rebusq; secundis
Inuidia infelix aliorum sorte, benigna
Præcipuè vestra doleat, rabieq; cruentas
Ira premat fauces, ignaua per ocia vitam
Torpor iners damnet, nimiumq; insana Cupido,
Congestiq; fames auri, turpisq; voluptas
Infandæ Veneris, ventris quoque laxa vorago
Æternùm cæcis tenebrarum linquitur antris:
Vos alacres mecum supera ad conuexa triumphum
Ducite felices animum, super alta reducam
Sidera, stelliferosq; axes, vbi regna beatos
Nullo fine manent, patris dabo cernere vultus,
Quos refero, ætherea concessa in luce quiete.
Hæc inter lætas animas immensa pererrant
Gaudia, lætitiam radiantis gratia frontis
Spargebat, stygijs diuorum gloria regnis
Spectatur præsente Deo, gaudentq; tueri,
Atque silent, auidos tardat reuerentia plausus
Orantis. postquam diuina silentia fandi
Concessere vices, grato pia munere turba
Cœpit, & innumeris audita est vocibus vna.
Venisti ò superum celsa regnator ab arce Responsio.
In tenebras, nostrumq; chaos visurus adisti,
Squalentes sine luce domos, & nigra profundi
Regna soli, mersis Erebi sub carcere tandem

Expecta-

Expectatus ades, nec spes frustratur, ouantis
Ora ducis spectare licet, tu victor auerni,
Humaniq; salus generis, tu nostra relaxas
Vincula, et obscura damnatas nocte latebras.
Te duce Tænarijs fugimus loca tetra cauernis,
Horrendasq; umbras, abstrusaq; linquimus antra,
O pietas, vnde hoc potuit mortale mereri,
Aut sperare genus? regem descendere ab astris,
Induat vt serui formam, pœnasq; nocentum
Ipse luat, vitamq; reis vt sponte rependat
Morte sua: quid enim solio traxisset ab alto?
Immortalis eras, mortalia fata subire
Suasit amor, flexit pietas, clementia culpam
Diluit, vt superas tecum redeamus in oras.
Duc age, te sequimur, tibi fas, te gloria solum
Tanta manet, iustum superata morte triumphum.
Talibus intentis croceo Titonia peplo
Aurea surgebat rosei lux tertia mundi,
Lutea puniceis sparsit confinia flammis.
Extemplo sublimis abit, circaq; frequentes
Obsessam tenebris sedem, noctemq; relinquunt
Insignes animæ, proceres, vulgusq; beatum
Et notas repetunt auras, terrasq; reuisunt.
Hic postquam manifesta fides dubitantia soluit
Corda metu, charaq; simul genitricis amorem

Imple-

Impleuit, monuitq́ suos, mundoq́ resurgens
Certa triumphato patefecit numina læto,
Ad patrem, superumq́ choros remeauit in astra.
Gratior haud vnquam cœlo nec lætior alto
Vlla dies orta est, tanta nec luce sereni
Arrisere poli, nitido nec purior orbe,
Flammiferos Titan radianti gurgite currus
Extulit, & claro spectauit ab æthere terras.
Quo rapit inualidas præceps audacia vires?
Quo summi secreta Dei spectacula cantu
Ordiar? & diuum cœlestis ordine pompas
Exequar? aut tantos capiam qua mente paratus?
Tu quæcunque voles alti monumenta triumphi, Inuocatio.
Qui nigris remeans duxisti victor ab vmbris,
Pande mihi: quantū ipse dabis, mihi dicere fas est.
Scandebat niuea suspensus nube serenum
Aera, libratis cœli per inania plantis
Christus, & ætherei repetens fastigia regni,
Sidereum redigebat iter, dextraq́ salutis
Signa ferens, sanctas ducebat in ardua turmas
Expectante polo, fulgebant vertice sacro
Regis adorati vultus, vnde omnia circum
Splendebat radijs, oculos quocunque ferebat, Catalogus.
Spectatus grata ridebat lampade mundus.
Pone sequebantur comites examine longo

Subli-

Adam. *Sublimes animæ, primo commissa parenti*
Prima phalanx, priscumq; genus, cui clara propago
Abel. *Hærebat pastor, primus qui munera grato*
Sacra Deo, primos lætis à matribus agnos
Obtulit, & primus crudelia vulnera sensit,
Germaniq; manus, violentaq; funera cædis,
Inuidia suadente nefas, prope frater ademit:
Seth. *Qui luctum, mortisq; tulit solatia mœsto*
Patre satus, prolesq; suo documenta sequenti,
Filij Seth. *Quæ scripsit geminis cœlum scrutata columnis,*
Et gens prisca simul, septem quæ in sæcula vixit,
Casta Dei soboles superis intenta, nec vllas
Illa hominum cupijt natas, auramve secuta est.
Noe. *Hinc qui diluuio terris vndante, capaci*
Puppe nouos circum fluctus despexit, & æquor
Insolitum, viduo seruans animalia mundo:
Abraham. Isaac. *Et pater, & structa sedit qui filius ara*
Mactandus gladium spectans, dextramq; parẽtis,
Iussa parat dum sacra senex, patriamq; nefando
Crimine damnatam, diuinaq; sulfura, & ignes,
Ardentesq; videre domos, pollutaq; tecta
Loth. *Qui spreuit, retro flexit quæ lumina coniux,*
Iacob. *In statuam mutata salis. tum victus amore*
Inuicto iuuenis, bis septem qui tulit annos
Seruitium, primas flammas, pactosq; hymenæos

Suspirans,

Suſpirans, iuxtaq́ latus cui læta iacenti Ioſeph.
Viſa iubar placido ſubmittere ſidera ſomno,
Fraternosq́ ſuo ſtratos ſub mergite culmos
Vidit adorantes, magni præſagia fati.
Et fratrum fœcunda cohors, numeroſaq́ pubes,
Et clarus patrui ſanguis, cui fuſa per orbem Iob.
Immenſum latis reſonat patientia terris.
Lecta manus patrum, quos inter maximus alti
Præcipuo ſplendore micans lux agminis ibat.
Accepit rutilo fumantis vertice montis Moſes.
Æterni qui iuſſa Dei, magnusq́ ſacerdos, Aaron.
Inſcriptas humero gemmas, tunicamq́ hyacintho
Intextam roſeo, quam circum mala rubebant
Punica, qui primus radiantibus induit oris,
Conſpicuo fulgens oſtro, byſſoq́ decorus,
Dum litat, & flauo limbus circumſonat auro,
Monſtratiq́ hæres ſacri, cultusq́ paterni: Heleazar.
Et volucres Phœbi potuit qui ſiſtere currus, Ioſue.
Produxitq́ diem victor: quiq́ ora gigantis Dauid.
Accinctus funda fregit, citharaq́ canoros
Arguta cecinit modulato carmine pſalmos:
Et qui diuiſas ſicco pede tranſijt vndas Heliſeus.
Fluminis, hoſpitio gratus, dum præmia natum
Dat ſterili, & functum vita dum ſuſcitat orbe:
Quemq́ vtero exceptum cœtus vectare per vndas Ionas.

Æquoreas ualuit, tutumq; exponere terris:

Tobias. *Atq; oculis captus tenebris quem sparsit hirundo,*
Nec prius aspexit lustrari lampade cœlum,
Oblita quàm natus seruato lumina piscis
Felle, ducis monitu absterserit, tum flebile threnos,

Hierem. Daniel. Abacuc. *Qui scripsit querulos numeris, quiq; ora leonum*
Sæua lacu medio securus mulsit, & vngues,
Et qui mulcenti portauit prandia, raptus
Vertice, per vacuum, simul & fornace profunda:

Tres pueri. *Impia qui tumidi risere incendia regis:*

Esdras. Machabæi. *Quiq; memor leges Chaldeis ignibus vstas*
Reddidit, & septem fortissima pectora fratres:
Qui lingua & manibus scelerato vulnere cæsis,
Subiectas passi flammas sartagine clausi.
Mille alijs clarè gestis, aciesq; subibant,

Pater Virginis. *Quæq; suum comitata ducem, mille agmina passim*
Cernere erat, variosq; globos, quos altus honore
Præstabat, regum natam qui sanguine prisco
Reginam cœlo genuit, matremq; tonanti:

Ioannes Bapt. *Et modò Iordanis dominum qui lauerat vndis:*

Latro. *Quiq; crucem merito passus, dextraq; pependit,*
(Tantum extrema fides, summiq; modestia voti
Præstitit) assertis surgebat in æthera diuis,
Ordine quisq; suo, quos ingens turba volucrum

Innocentes. *Infantum, dulces animæ nunc ore decoro,*

Et

Et riſu ambibant, nunc oblectamine vocum
Certandis blandis implebant cantibus aures.
Hi ſunt quos Veneris non attigit vlla voluptas,
Nec macula infecit teneros. nam vulnere acerbo
Inſontes primo liquerunt limine vitam.
Tunc hilaris cœlum ſcandens manus aſtra ſubibat,
Candida ſupremi decus, & pars magna triumphi. Eua.
Nec pia fœmineo ceſſabat & gloria ſexu,
Prima parens alias acies, ac ſigna regebat,
Atque alios amiſſa choros in regna vocabat
Morte recepta ducis, matrum ſpectabilis ordo,
Hanc natæ, caſtæq́ nurus, neptesq́ ſecutæ,
Quæq́ diu ſterilis fœcundam ſponte mariti Sara.
Connubio famulam iunxit, ſobolemq́ benigno
Illius amplexu fouit, ſua gaudia partus
Attulit, & nato arriſit deſpecta ſenectus.
Et quæ ſopiti lectum ſubiere parentis, Filiæ Loth.
Et fratres peperere ſibi, ne ſtirpe carerent.
Hic amor in Venerem duxit, non fœda voluptas
Humanum reparare genus, ſolumq́ putantes
Orbe patrem toto mundi ſupereſſe fauillis.
Tum mater gemini ſenſit quæ prælia fœtus Rebecca.
Dum properat, naſciq́ prior dum pugnat vterq́:
Hic manibus retrahitq́ pedes, hic calce repellit. Lia.
Et quæ coniugium furtim, thalamosq́ ſororis Rachel.

Præripuit, ſeptemq; alios deduxit in annos:
Vtraque chara Deo, communis ferre mariti
Alternas contenta vices, tantum æmula partus.
Delbora. Quæq; ſub vmbroſo reſpondit tegmine palmæ,
Et Solymos octo rexit iuſtiſſima luſtris
Conſilio, & longam peperit poſt bella quietem.
Suſanna. Et quæ iudicio ſaluo intemerata pudore
Pertulit, & falſo conuicit crimine teſtes.
Iudith. Aſſyrijs & quæ voluit ſe credere caſtris
Æternum meditata decus, caſiq; cruore
Aſperſit viduas animoſo vulnere palmas
Hoſtis, & obſeſſæ victrix caput intulit vrbi.
Heſter. Huic regina comes patruum formoſa gementem,
Et populum tutata ſuum, ſine numine circum
Turba frequens læta diuas complexa corona.
At geminæ claras inter duo lumina matres,
Tendebant greſſus liquida regione volucres,
Anna, mater Mariæ uirginis. Altera, quæ dominam cœli, terræq; potentem
Eliſabeth. Ediderat, felix ſero tamen altera fœtu,
Qui regis præcurſor iter monſtrauit, & illo
Fœmineo maior partu non attigit auras.
Innumeræq; aliæ, caſtis quæ millibus ibant
Admixtæ, & vario concordes ore canebant.
Quis turbam, variosq; duces, populiq; beati
Signa canat? denſasq; acies? quisúe inclyta dicet

Nomina

Nomina ſiderei ſcandentis ſummatriumphi?
Scindebant puras auras, puroq́ volabant
Orbe viri, matresq́ ſimul, caſtæq́ puellæ,
Annoſiq́ ſenes, pueriq́, & lætaiuuentus,
Præcipuè vates experti vera, fidemq́ Prophetæ.
Dictorum, pulchro ſubeuntes agmine pompæ,
Sacra manu dilecta Deo, quæ numine vero
Afflata, & ſancti ſtimulis agitata caloris,
Euentus rerum, cœliq́ arcana recluſit,
Vnà omnes dulci mulcentes ſidera cantu,
Æthereas arces, promiſſaq́ regna petebant.
Interea læto diuorum ianua cœlo
Ardua laxabat ſupremi tecta parentis,
Cœlicolumq́ domos placidas, claroſq́ penates.
Aurea perpetuis ſuperum laquearia flammis
Ardebant, ſacriq́ tholi, ſedesq́ tonantis,
Stellataq́ fores, accenſa per atria lucem
Spargebant, nitidis ignem miſcentibus aſtris.
Regia ſublimi pompa, luxuq́ beato
Obuia prodibat, cœliq́ exercitus omnis.
Summa poteſtates ducebant agmina, & altæ
Virtutes, celſiq́ throni: tum claſsica ſancto
Ore procul, clangore pio pia ſigna canebant,
Victoris vexilla Dei, lectasq́ cohortes
In ſuperum cœtus longo teſtantia cantu.

At circum propiore ſono recinente citatis
Ad citharam leuibus digitis, plectroq; volanti,
Innumera certante Lyra, diſcrimina mille,
Mille Fides ictis vario modulamine chordis,
Et totidem ſurgens ad ſacras Barbitus odas
Edebat, duplicesq; manus agitantia Naulæ,
Cymbalaq;, & pulſis reſonabat Bractea palmis,
Tinnitus tremula criſpans ad carmina dextra,
Nec minus obliquas iungebat conſona voces,
Plurima compactis reſpondens Tibia canis,
Et Siſtra, & grato crepitantia tympana bombo,
Sambucæ, & molles numeri quos temperat vnda
Hidraulis, cœleſte melos referente Monaulo,
Diuinos iunxere modos, rhythmosq; ſonantes,
Acta Dei, tales modulans ſymphonia cantus,
Læta triumphantes reuocabat in æthera diuos.
Vt valuas tetigere poli, exultantia clauſtra,
Intrantem cenſere ducem, micuere benignis
Ignibus, & dulci tonitrus crepuere ſereno:
Accepit lux alma pios, fouitq; beati
Aura loci. incedunt pariter, ſpeciemq; tuentur
Æterni, ſummiq; boni domus alta nitebat
Diuino fulgore acies, dum templa ſubirent
Celſa poli, mediasq; vias ſuper aſtra tenerent.
Ventum erat ad cœli ſolium, mundiq; tribunal,

Quo

Quo ſumma æterni fulgebant ora parentis.
Tum verò audita voces, & carmina ſacris
Dicta choris, laudes, & fortia geſta triumphi,
Tollebat gauiſa manus, grateſq; canebat
Antè pedes affuſa ducis, vultuq; ſereno
Intentos oculos, menteſq; æterna voluptas
Paſcebat, geminata pio tum gaudia plauſu,
Lætitiaq; ſuis explebant pectora votis.
Ipſe triumphator magno cum patre ſedebat
Sublimis, dextram ſedem, ſceptrumq; tenebat,
Maieſtate pari, vnde æqua ditione gubernat
Omnia, ſola eademq; tribus ſociata poteſtas.
Quæ facies, quæue ora Dei, quis cultus olympo,
Quoue pater natum vultu, amplexuq; recepit,
Dicere mortali vetitum, nec ſcire volenti
Plura datur, ſuperantq; meas cœleſtia vires:
Sed cùm ſumma dies aderit, cùm noſtra redibunt
Corpora poſt obitus, vbi flamma vindice mundus
Arſerit, æthereos vultus, habitusq; licebit
Cernere, cùm denſa iudex in valle ſedebit
Æternus iuſta decernens vltima lance.
O vtinam dextra liceat ſediſſe Tonantis,
Electos inter cuneos, ædesq; beatas
Scandere, & extremo ſaltem remeare triumpho.

FINIS.

99-106-18

RADIX VITIORVM.

SI Deus in nobis, Scriptura vt mystica dicit,
Veraq; vt constat, certificaq; fide:
Cur ipsum minimè sentimus? multa quòd eius
Est pudor, in nobis gratia semper iners.
Cur pigra in nobis est gratia? quòd puta nunquã
Hanc humili petimus sollicitaq; prece.
Quare non petimus? quia non pro viribus, & non
Toto ritè Deum pectore diligimus.
Cur non diligimus? quia non cognoscimus ipsum.
Cur ita? quòd notus sit sibi nemo satis.
Quid porrò causæ est, nos quòd non norimus ipsi?
Quòd nulli curæ sit sua vita sibi. (de est?
At nostræ haudquaquã quod vitæ intendimus, vn-
Cæcatus mentis quòd nimis est oculus.
Quì mens cæca adeo est? fluxarum puluere rerum,
Totaq; terreno contemerata luto est.
Quæ ratio est? proprios affectus linquimus ægrè,
Nolumus inq; vno figere corda Deo.
Hinc lucis nunquam sese irradiatio profert,
Gratia & in nobis ocia semper agit.

FINIS.

~~H595~~
~~N479s~~
~~V.1~~

J595
N479S
V.1